

Ett snöfall under vårflytten upp längs Stora Lule älv. Renarna har samlats och drivs i maj på sista vinterföret till sommarbetet på fjället. Vaisaluokta sameby.

SAMERNA- FRÅN SIIDA TILL SAMETING

När blir en grupp människor ett folk? I det ögonblick de blir sedda av någon annan som noterar deras särdrag? Deras språk, kultur, näringar. Eller sker det först när de själva förstår och accepterar dessa sina särdrag?

Det handlar inte enbart om språk, samerna kallas folk, rent av ursprungsfolk, trots att deras språk över det som kallas Sapmi är mycket olikartade och delvis obegripliga sinsemellan. Renskötseln som kultur och näring omfattar inte mer än några tusen individer, runt 10% av alla samer i Sverige. I förhistorisk tid fanns det samiska vid kusten, i skogslandet och i fjällandskapet. Sapmi – Sameland är idag ett område över flera staters territorium: Norge, Sverige, Finland och Ryssland. Folk-nation-språk-territorium och stat är tätt hopvuxna begrepp, men absolut inte identiska. Dock, det samiska folket och samhället existerar.

Det samiska är starkt förknippat med nomadiserande renskötsel, om någonstans så finns där begreppets själva arketyp. När skötseln av tamrenar uppstod i den samiska kulturen vet vi inte, men spåren från järnåldern är tydliga. Historikern Lennart Lundmark har påpekat att det inte finns någon anledning att i stor skala göra sig besväret att sköta renhjordar så länge det var mycket enklare att leva på vilda bär, kött och fisk. Naturligtvis tämjdes renar tidigt för en rad syften: som dragdjur, riddjur, mjölkdjur, slaktdjur och lockdjur vid vildrenjakt. Det var det småskaliga. Merarbetet med storskalig renskötsel kräver mycket god avkastning på produkterna av densamma för att vara ett gott alternativ.

Efter en ekonomisk blomstring på 1500-talet med omfattande pälshandel uppstod en kris för det samiska samhället. Bristen på bytesdjur och en hård omläggning av skatteuttaget hos samerna drev

Renarna som gått på sommarbete på kalvfjället samlas för höstflytt till vinterbete i skogslandet. Långa dagar till fots på kalvfjället. Kabla väster om Kvikkjokk.

